

R E G É L Ő.

PESTEN Csötörtökön October 31^{kén} 1833.

Megjelen társával együtt hetenkint kétszer Vasárnap és Csötörtökön. Fél évi díjja helyben 3 ft 12 xr boritéktalanul; postán 4 ft pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt boritéktalanul 1 ft 36 xr-jával. A' folyóírásnak egyes száma 24 xr; egyes kép 12 xr. p. p.

I. TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLLÉS.

E s z t i k e.

1.

Esztike toppantott, 's kereken és röviden kimondá hogy nem! Szeremy ur pedig komolyan kezdett kikelni a' gyengéd nem makacssága ellen. „Lányka! — monda vastagabb füst-oszlopokat eresztve izmos tajtékából — ki ne hozz türelmemből! — Ez mind az átkozott olvasás következése, mert ma már minden, kit Isten két szemmel 's egy kevés betű ismerettel megáldott, tarka regéket olvasgat, 's a' gyenge fejcskék valósíthatlan, fellengző képzeményekben me-rengenek, és fonák irányzatjokban utóbb nem is találják az ablakot 's ajtót. De lenne annyi lányom mint Jákob patriarchának fíjai, egynek se jönnne könyv a' kezébe. Czifrai szakács könyve tinektek! vagy ha a' bennetek lappangó szellemi erő bővebb taplalat után esengene, legfeljebb is a' nevendék nőnem; 's ezzel — punctum.“ — Így beszélt Szeremy ur 's végezve leczkéljé a' mosolygó lányka feleletére látszék várakozni; de ez kakadújával játszott, 's a' szavakat hallatlanokká tevén gyermeki élénkséggel kérdezte a' redős homlokú tütort: „Ugy-e édes bácsi kedves madár ez a' kakadú?“

Szeremy urnak pipája elaludt, 's mikor kiment, neheztelve csapta-be az ajtót. Egész nap nem is akart nevetni Esztike nyájas tréfájin, bár milly erejébe került ez neki.

2.

Csarnoky Esztike azon legszebb lánykák egyike volt, kik valaha a' Dunapart virányait tépték. Kora 's éppen ezért nem annyira keserves árvaságra jutván Szeremy ur lön

gyám-atyja, 's szülőjiről maradt nagy gazdagságának sáfára. Szép volt Eszti az ifjú kor nyiló tavaszában, mint a' mosdott hajnal: kék nefelejts-szemeivel hollószín haja a' legingerlőbb ellenkezetben állott, 's zefir-könnyű, liliomból szótt egész valója képes vala minden férjfit, ki látá, imadására bírni. Szépségének, melly magában az alkotó természet ritka kincse volt, még nagyobb nyomást adott széles értéke, számos uri rokonsága; röviden, pénz és nexus ezen két tengely, melly a' világ kocsiját lágyan ringatva hordozza czél felé, igen sok ifjú kebelben gyújt vágyot a' külső 's belső tökélyek ezen egy személybe olvadt mindenségének hölgyül ölelhetésére ezen mai prozaicus világban, hol az ifjú ember kivetkezve arcadi érzelgésből szépe balján rangocskát jobbján pénzecskét keres. Hogy is ne? nem de jobban disziti szobád falát az isteni festőnek műve, ha arany rámába van foglalva; — 's hanyadik azon ember, ki Rafaelnak porban heverő képeit kiismerve azokat házában fejedelmi méltóságra, 's szobája fő diszévé ne emelje? — Esztike brilliános rámába foglalt remekkép, 's szóval, nem volt elhagyott árva.

Érezte is a' szép Esztike önérdemét, 's Szeremy urnak parancsoló szava csak olly keveset tehetett nála, mint rancesos szemöldökje, ha egyszer kimondá a' nem-et, 's visszavetett egy szive elleni tárgyat; mert ő csak jeles szive ítéletét szokta követni. — Szive sugallásának hódolt akkor is, mikor Csomborgi Dini kedvenczévé választotta, 's hijjába voltak tutor urnak minden ellenvetései, minden gúnyszavai, mikkel gazdag nevendékjét más nézetekre bírni, Csomborgit annak kegyéből számkivetni 's ön egy fíját, Szeremy Palt helyébe iktatni erőködött. Csomborgi Dini szép volt, mint egy férjfiú lehet, 's az isteni Luna csókja nem szált méltóbban Endymionra mint Eszti kegye ő reá, mert minden testi lelki tulajdonságai a' legszebb hangegyben (Harmonie) valának egy hölgy életének boldogíthatására, kivevén a' gazdag értéket, mit a' sors neki nem adott. Pali csak most tevélé Pesten az ügyészi censurát 's atyjának megírá levelében leendő jövetelét, mellyre Csomborgi szerelmi féltéssel 's agódva, Esztike pedig mosolygva 's ön erejének büszke érzetében várt.

„Esztim! ha kegyed valaha engem feledhetne, én bizony! megszűnnék élni!“ mondá regényes hévvel a' lángkeblű Csomborgi, 's lelkének minden tüze fekete szemeiben villogott. De Esztike nyájas élénkséggel ütött puha fehér kacsójával a' szerett ifiúnak kezébe, 's kis asszonyi parolájára fogadta, hogy soha hűtelen nem lesz. Már e' parolára csak kénytelen volt megnyugodni szegény ifiú. — Ekkor lépett Szeremy ur be, Csomborgi pedig ki, 's Alba herczeg nem vetett mérgesebb pillantatokat marquis Pósára, Fülep királynak uj kedvenczére, mint ezek egymásra. — Szeremy egy levelet mutatott Palitól szép nevendékének, mellyben az estére leendő jövetelét jelenti, 's lehető kimélléssel nyitotta-ki előtte tervét. Ekkor következett azon nem éppen lármátlan jelenet, mellynek az akaratos szép Esztike topantása vetett véget.

3.

Repültek az órák, 's már a' térő nyáj kolomposa napnyugtót hirdetett, mikor egy hintó járatott-be Szeremy ur udvarába, 's abból egy eleven, könnyű ifiú pattant-ki, kinek csalfa szemeiben előre lehetett olvasni azon tréfákat, mellyeket vidám véralkatja termeni, 's finom neveltsége a' legkellemesb színben elővarázsolni szokott. — Kedves gyorsasággal ugrott a' köszöntő háznép karjai közé, 's alig ölelte meg édes apját, már is sietett Eszti kezeit csókolni, kinek virágzó bájain nem kevés örömmel látszék legeltetni vizsga szemeit. Csomborgit pedig, kit szerelme lesbe állított, hideg és meleg változásokkal kinozta édes paroxismusa, 's aggodásai közt kedves ebének fülein töltötte szerelmi boszúját. Ah! szép volt vetekedő társa, mint Adonis; mozdulatjai miveltséget, és első szavai is, mellyeket udvarilag 's a' legédesb hizelgéssel sugott Esztikének, szellemet árultak-el, 's olly szivostromlók voltak, millyeknek egy lányka alig vagy ah! éppen nem képes ellentálatni. — Ki írja-le aggodalmát, ki írja-le kinjait, mellyek égő keblében dültek, 's mellyeket Esztikének őszinte bizonyításai se olthattak-ki. De mérsékletre erőttette magát, 's haza ment. Nem említem, hogy pálczáját tudta nélkül öszve törte; nem említem a' számos virágok halálát, mellyeket elmerültségében letiport, 's a' hizelgő kopónak szomorúságát, melly ma cziró-

gatás nélkül maradt. A' féltés, a' szerelemnek ezen ritkán való társa, ez a' tört tükör, melly mindent százszerosan mutat, csak hamar ismét vissza ragadta, 's nem kevesebb kerülgette Szeremy házat, mint secunda-mutató a' lassan mászó órát. Ugy tetszett neki, mintha fejével a' falnak kelte vala menni.

4.

Szép hold sütött, 's álomba szendergő világunkat tündérligetté változtatta. Szeremy ur már ágyban feküdt, 's az utolsó pipa-dohánnyal együtt elaludt; Pali pedig karon fogá Esztikét, 's vezette a' kert felé. — „Nincs édesebb mint halvány holdvilág bájos sugarin andalogni — monda románokból válogatott szép szavakkal — a' virág is vonzóbb illykor; 's illykor ömlenek szelid szerelmek, illykor nyílnak a' szivek lágy érzelmre.“ Esztike mosolygva nyújtá hószínű karjait az enyelgőnek, 's a' kertbe mentek.

„Engedje kegyed — kezdé udvarilag az ifjú — hogy nyílt lehessenek.

Esztike szerelem-vallásra számolván egy kevesse hüledezett; de csak hamar rendbe szedé magát, 's előbbi mosolygásával felelt, hogy „nyíltság (Offenheit) költsön nyíltságra ösztönöz.“

„Bátor vagyok előhozni, hogy édes apámnak agya engem kegyed vőlegényének választott, kedves kis hugom! 's valóban boldog, mérték felett boldog, kit e' szép kezek elyzionba ringatnak, — egy rövid boldog álom annak élete.“

Esztike tő hegyeken állott; mert még is egy kis zavarba jött az adandó válaszra nézve.

Pali is megakadt, mert nem tudta mint fejezze-ki, a' mit mondani akart. Hátha szeret? hátha sérti őt nyíltságom, 's nem csak büszkeségét hanem szivét is, melly értem ég? — Ezt mondatá vele hiúsága. *(Végzet következik.)*

II. ORSZÁG ISMERTETÉS.

B e z d i n.

A' szép tájékok látásának vágya két uti társaimmal Bezdinbe vitt, hol görög nem egyesült szertartású atyánkfijainak klastroma Temes megyének Araddal határos szélén fek-

szik. — Az anya-természet aligha nem andalodásban volt, midőn Bezdinnek szép tájékát szülte, 's aligha nem remekművet akart alkotni, midőn az egésznek elhelyeztetésével foglalatoskodott; mert annak kellemítéséből ugyan semmit hátra nem hagyott. Pécska mező városánál vagyon kompon az átszállítás azon erdőségnek szélére, hol a' széles, fáktól árnyéklott, 's Bezdinbe vivő ut fogadja az utazót.

Nagy térség előzi-meg a' klastromot, mellynek jó formája már távulról kedvességgel ajálkozik; ezen keresztül vagyon a' sétahely, magos kort mutató fáktól kettősen melékeltetve, honnét egy felől vad szárnyasokkal gazdagon megtölt tó, más felől gazdasági épületek, majorságok, mindenféle állatok gyönyörködtetik az embert.

Öt toronnyal diszlik az épület, mellyeknek első hárma a' klastrom, más ketteje pedig a' templom ékességét teszi. A' klastromnak tiszta fehér falai, nagy ablakai, magos kapuja tisztes komolyságot képző fehér 's fekete kerítése szembe mondják, hogy a' tisztes atyák vendégeiknek elfogadására, 's hiveiknek ápolgatására ugy vagynak lelkesedve, hogy oda már övéinek külsejétől is mintegy hivattatnak.

Az ottani apát ur, kinek tisztes látszata, csinos képének jó vonásai, és szives hajlandósága figyelmünket magára vont, olly kegyes volt, hogy jó elfogadtatásunk után a' klastromnak minden részeit megmutatta. Számos szobáji közül figyelmet érdemel a' nagy ebédlő szoba, melly sok vendégek elfogadására alkalmas levén, falai több érsekek, püspökök, és apátok képeinek előmutatásával diszlenek, hol mintegy elevenen képzeltük hazánknak azon egyházi nevezetes tagjait, kiknek tettei az előidőből a' késő korra örökösülnek. — Irománytára kicsiny ugyan; azonban régisége nevezetes, mivel az irományok 1529-dik esztendőől veszik kezdetüket, 's alkalmasint kedves órákat szerez vala ezeknek olvasása, ha azt az idő rövidsége, és a' hit titka tenni engedné. — Könyvtára több száz példányból áll, 's gondolnám a' hely szüke, és a' magyar világ gyenge kora lehetnek okai, hogy közöttök még magyar szerzők munkáji nem szemlélhetők. *(Végzet következik.)*

III. JELES MONDÁS.

Virtus jutalma. A' becsület jutalma a' virtusnak; és hogy ha kötelességünket híven teljesítettük, szívünk és lelkünk csendes nyugalma menyei öröm és kimondhatlan édes öröm.

Költseey.

Öröm az agynak napfénye, a' szívnek élesztő harmatja, legbecsesebb gyémánt az életben. Szerinte becsüljük a' szerelmet, barátságot, emberséget, hazafiúságot; nélküle elhamvad a' szerelem; elhangzik a' barátság, becs nélkül való az emberiség, kin a' hazafiúskodás.

Vajda után közli K. T. Zs. *)

A' jótétel valami isteni, egy minden érzékiséget felül haladó gyönyörűségnek szülője; a' mit meg nem gondolhatnak, se nem érezhetnek a' csupán ön hasznukat szerető nyomorult lelkek.

iffj. Thöroczkay László.

IV. KÖLTÉSZE T.

Az áldozó anya. *(Folytatás.)*

A' kiseded angyal-álmok báj-öleéből
 Fel-íjedez, félénken édes anyja
 Keblére búvik, a' ki rejti, szánja
 És őrzi a' vad harczi vad szemétől; —
 'S bár keble hullámoz — de nem remeg,
 Midőn belép a' fegyveres sereg.
 'S a' tiszt, miként a' poklok tűz-szele
 Sivítva szárnyal a' vidék felett,
 Ugy dúl, emészt, mar és harap veszett
 Nyelvével és imigy beszél vele:
 „Szép hölgy, ne félj! ne reszkess gyöngy alak!
 Csak kölyköd add, téged nem bántalak.“
 „Urunk kegyelmes bölcs parancsolatja —
 Tudod talán 's halljad, ha nem tudod:
 Kezünkbe ált kell adnod magzatod' —
 'S parancs-szavát, jaj! a' ki nem fogadja.
 Rőszul nevelné itthon a' mama;
 Jobban tudunk mi a' hoz ha, ha ha! —
 Megdöbben a' hölgy, borzadoz, mert tudja,
 Hogy itt erőszak hajtja végre a'
 Parancsot — és a' nyájas hű anya
 Véré't 's erét a' kín-ár végig futja;
 De büszke önn érzése nem vesz-el —
 'S a' gunyszavakra lelkesen felel:

*) 59-dik számunkban „a' két nem munka-köre“ is Vajda után közölte-tett K. T. Zs. által.

„Enn karjaim tudják csak felnevelni
 Enn gyermekem, csak enntejem táplálja,
 Ti köztetek keblem fel nem találja,
 Csak én tudok rá életet lehelni.
 Gyengéd virág, hagyjátok keblemen,
 Vagy rontsatok keresztül lelkemen!“ —

És erre, mintha angyal-hymnuszok
 Közé az ördög átkokat röhögne,
 Vagy sír-üregből a' halál hörögne, —
 A' vad dühöncz kaczagva felrobbog
 'S rut arczonásin gunymosoly lebeg,
 Mint belzebub, ha Istent ölné-meg,

„Ej, ej! 's tehát olly gyengéd érzeted?
 El nem lehetsz fiú nélkül öledben?
 Tán mélyen ül még apja kis szivedben?
 Ha tetszik, nálam elfelejtheted.

Jer, dús lakomba csinos hölgy magad,
 Majd nemzek én 's te ringasd uj fiad.“

De ezt — hitetlen vér gonosz fajzatját —
 Kezünkbe kell, csinos hölgyecske, vetned,
 Ezt nem lehet majom módon szeretned —
 Ezt a' veszett apák eb-ágazatját;
 Mozdulj, örömmel kímélnék én,
 Majd visszadod szerelmünk éjjelén.“ —

T. Lőrincz.

(Végzet következik.)

V. VILÁGI TELEGRAF.

Rablást felfedező papagály. Parisban egy a' cley-
 utzában lakó házieszközökkel kereskedő, Rondit ur nem régiben
 valamely papagályt, melyet eladója Amerikából hozottnak állított,
 vett-meg. A' kereskedőnek volt már egy illy madara, 's legott fe-
 lesége szobájában vivén amahhoz ereszté a' jövevényt. De ki írja-le
 a' házaspár álmélgodását, midőn az amerikai madár egyszer csak
 elkezdi: „jó reggelt Rondit ur, jó napot Rondit asszony.“ — Ké-
 sőbbben, midőn a' madár társával jobban megbarátkozott, 's egymás-
 sal mulatnának, az amerikai ismét felszóllal: „Jaquot, te semmire
 kellő vagy.“ Az emberek már bűvöletéről gondolkodtak, midőn Ron-
 dit asszonynak eszébe jut, hogy egyik barátnéjának Jaquot nevű
 papagálya volt. Férje tehát legott elmegy a' Rue de Temple-ban
 lakó barátnéhoz, 's azt legnagyobb zavarodásban lelven megérti,
 hogy a' mult éjjel kirabolttatott, 's több fehér ruha, ezüst eszközök,
 's ruhákön kívül papagályától is megfosztatott. De szerencsére a'
 kereskedő tudta kitől vette a' papagályt (mivel egy házban lakott
 vele), 's nem sok idő kellett, midőn a' tolvajokat kézre kerítették.

Tojás-lopó. Rouarouze-ban egy 14 esztendő leányka sza-
 badságot engede magának két tojást kéretlen elcsippenteni. A' ke-
 gyetlen törvény a' kis torkost arra bünteté, hogy őt egy poroszló
 minden utzákon és piarczokon keresztül vezesse nyakára kötelet
 kötvén 's melljére a' két tojást függesztve. A' poroszló e' mellett
 még fenszóval kiáltá: „Hasonló büntetést várjon mindenik, ki tojást

fog lopni.“ Nem tudom a' tojás van-e illy bálvány-tiszteletben, vagy az emberek Rouacrouze-ban nem értenek tréfát.

VI. KÜLÖNFÉLE.

Rabszolga-kereskedők kegyetlensége. Nem elég, hogy e' nem-emberek ember-társaikkal kereskedést üznek; hanem azokat még a' legkegyetlenebb módon éheztetik, nyomorgatják. Leonard Péter nem tudja eléggé leírni, midőn rabszolga-kereskedők elleni expeditiójában egy illy hajót hatalma alá kerite, milly iszonyú nyomorúságban lelé azon a' szegény Négereket. „Mint becsinált héringeket — ugymond — egy csepp viz nélkül, a' lövöldözés miatt halálos rettegetben, 's legkisebb levegő nélkül találtuk őket egymásra gyömöszölve, úgy hogy sokan közülök halál martalékai lettek, mielőtt nekik szabadságukat megadhatnánk. Midőn végtére a' hajót elvettük, a' még életben voltak holt társaik testén ülve találtuk, 's iszonyú szenvedésüket látván egy nagy csöbör vizet nyújtánk nekik szomjok eloltására. De a' szegény Négerek illy nagy-lelkűséghez nem szokva 's csak naponkint kijáró alafájokat (kiszabott portiójokat) remélve nem mertek eleget inni. Midőn azután értésökre esett, hogy annyit ihatnák, mennyi tetszik, álmélkodvaj tekintének reánk, 's rohanva estek a' csöbörnek, hogy kiszaradt nyelveket felenyhítsék, 's fejeket olly mélyen bemárták, hogy néhány közülök csaknem bele halt. Végre korszókat adánk nekik, mellyek kézről kézre mentek; de olly nagy volt itt is hevessegök égető szomjoknak, melly belsejeket sanyargatá, oltásában, hogy még a' korszókat is rágták; mások a' padlatra feccsent cseppeket nyaldosták. Ez, 's csillogó szemekiből szöllő hálájok olly szivvireható kép vala, millyet senki se képzelt, ki az égöv alatti forró szomjat nem próbálta.“

Puskapor vipera-csipés ellen. A' Rambodde és Gampola közti utnak építése alkalmával valamely földmérőt egy vipera megcsipett. A' szerencsétlen tüstént Dawson kapitány elejébe hozott, ki őt lefektetvén sebért gondosan kimosatá; azután pedig puskaporral jól bedörzszölván közel mellette elsüttete egy puskát úgy, hogy annak tüze által a' seben levő puskapor meggyült. E' gyógy-módot 8—10-szer folytatá a' nélkül, hogy a' megsebesített fájdalomra ügyelt volna. A' következmény igen is megnyugtató lön, a' seb meggyógyult, 's a' földmérő 4—5 nap mulva ismét dolgához láthatott. Későbbben e' próbát ismét megújított, és ismét kedvező sikert adott.

VII. TRÉFA-SZESZ.

Pest városának egyik leírásában a' mulató intézetek rubrikája alatt ezek emlittetnek: „a' nagy játékszin, lövésztelek, táncpaloták, kávéházak, fogadók, korezmák, örözy-kert, kórházak (ispotályok) és — temetők.“ (Mi részünkről e' két utolsó mulató helyet igen szépen megköszönnénk!)

Szekrényesy.

Hasonzó rejtvény. (Homonymie)

Hazád ha bántja rágalomnak nyelve, Tüzem sokat nagyokká tett hazánkban
Védemed, ifju, illy legyen; De soknak vesztet szereze;
Csak a' tanácsban 's tettben ne az elme! 'S mert hegyke Mátra szirtes oldalában
Hidd akkor minden jó megyen. Nem volt hideg egy vármegye,
O! ne lett volna illyen szép Ulászló A' lángoló Karok felvettek engem,
Nem lenne Varna most nekem halálszó. 'S a' vármegyét nevemben én kizengem.

Előbbi rejtvény: Gábor.

Szerkezi Róthkrepf Gábor, halpiaroz 86 szám.

Nyomt. Trattner-Károlyi urak utszája 612.